

R + Namn Top. R

1979 L. Lm 3 Nr 73 RIKSANTIKVARIAMBEDET
Landskap: x 6595.91
Art: Borgruin (ruinkulle) Län: y 1612.65
Härad: 10 möh
Storkommun:
Socken (Stockholms-Näs) f.d. Kungäingen

Antal: 1
Fastighet: Stäket
Namn: St Eriks borg
Orientering:

Terräng: På NV delen av mindre holme i S delen av sumd. Delvis f.d hagmark, skogs-
mark och tomtmark.

Skylt i N hm
kullen, som delvis är belamrat med sönderprämda stenar, men inom vilket en otydlig och delvis igenfylld vallgrav samt otydliga husgrunder finnes, iuritas på fotokartan som fornminnesområde i direkt anslutning till själva ruinkullen. Vid foten av ruinkullen (i N) står en anslagstavla med följande text: "Almarstäkets borg, vars lämningar dölja sig under denna kulle, tillhörde under medeltiden ärkebiskoparna i Uppsala. Ärkebiskop Johan blev här ihjälslagen 1187 vid esternas infall i Mälaren. Det är okänt om redan då en befästning fanns på platsen. Under 1300-talet byggdes här en borg, vilken raserades 1434 genom tillskyndan av Erik av Pommern. Redan på 1400-talet lät ärkebiskop Nicolaus Ragnvaldi påbörja uppförandet av ett nytt starkt fäste, kallat S:t Eriks borg. Bygget fullbordades av hans efterträdare på ärkebiskopsstolen Jöns Bengtsson Oxenstierna. Under de oroliga tider, som därefter följde, blev borgen en riktig stödjepunkt för de unionsvänliga ärkebiskoparna. I kampen mot det nationella partiet måste ärkebiskop Gustaf Trolle dock slutligen uppgiva fästet, vilket enligt riksdagsbeslut raserades 1518. Lämningarna av borgen är skyddade enligt lagen om fornminnen".

PM om utgrävningar 1870 av Stäkets slottsruin. ATA. Jfr brev fr. O. Montelius och B.-E. Hildebrands brevsamlar 13-10-1870. ATA. Peringshiölds Mon. III

Tidigare uppteckningar och event. tradition: ATA 1949. ATA Beckman 3732/49
ATA P.O. Westlund B1801/64, ATA 1629/72. Geol. U.
Undersökningar och fynd: L.O. Lagerqvist 1976: Summe och den regentur under
Se nr 132. 1000 år, s. 124. Historiska myheter nr 7, ss 12-13, 1977. 1

Anlecknat av: G. Ekelund den 1 19 51

Den inv.n 1979.

Borgruin i form av övertorvad plattliknande ruinkulle, ca 125 x 80 m (N-S) och 3-4 m h. I ytan och kanterna spridda stenar, 0,2-0,5 m st. I NV delen spår av husgrunder, varav ett par med gropar, den ena tydlig och genom ett hål i ytan ledande ned i mindre rövning. Borgplatsens, vars kanter (är tämligen) branta, särskilt i Ö och V, överträvas i S delen av stängsel (VNV-ÖSÖ).

VNV om borgplatsen och nedanför denna finns S om bron på en moränsockel 4 upplagda 1,5-3 m st och 0,5 m h/rövning av block 0,3-0,6 m st i NNÖ-SSV riktning ca 35 m längs kanten. I V-stämman nedanför denna en grov sträng av block, möjligen raserad mur.

NNV därom och N om borgen är en grund-
liknande jämn, stenfri, övertorvad av-
sats, 18 x 15 m (Ö-V).

ställen i
Borgplatsen är i S delen och kanterna bevuxet med lövträd och buskar samt gräs men vär-
das och är nu tämligen frilagd och lätt-
tillgänglig för besökare. Riden av lövträd i
NNÖ-Ö-SSÖ längs stranden borde gallras för
större insyn från pendeltågsbron, vägen och sjöfartleden.
Foto: miljöbild se sid. 3!

B. Sundén 1979-80: Något om Stäcks historia. Uppl.-Bov
Husk.proj. nr 27, ss. 1-11. Stencil. Rapport 1984, dnr 2271/84
I pelarliknande
Tillägg, dnr 2968/88: Rapport om undersökning av borgruinen med
fiärstyrtd videokamera.